

де передбачити тематику телеканалу, радіопередачі, видання, налагодження регулярних контактів через систематичні запрошення на заходи музею із детальною інформацією про них, пошук інформаційного приводу, співзвучного інтересу широкої громадськості, участь у інформаційних, розважальних, культурологічних, просвітницько-публіцистичних програмах.

Враховуючи специфіку діяльності мас-медіа щодо гарячих новин сьогодення, музейним працівникам треба зуміти віднайти у історичній пам'ятці не лише її неповторність, але і актуальність, спробувати говорити музейними артефактами на сучасні теми.

Отже, музейна комунікація спрямована на те, щоб музей став партнером для науковців у їх дослідженнях, змістовним співбесідником для молоді та цікавим місцем відпочинку для широкої громадськості. Сучасні суспільні виклики вимагають розвитку поряд із традиційними нових напрямів діяльності музею.

Музейна педагогіка, новітні комунікаційні технології, інформатизація, маркетинг, підприємництво у роботі музею сприяють появі оригінальних комунікацій, які підносять роль музею як соціальної інституції, визначають його особливе місце у соціокультурному просторі сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Маньковська Р. В. Музеї України в інформаційному просторі: досвід та перспективи [Текст] / Р. В. Маньковська. – Київ, 2000. – С. 214 – 221.
2. Щербак Д. Становлення і розвиток музейної педагогіки в Україні / Д. Щербак. – Київ, 2009. – 231 с.

МІСЦЕ І РОЛЬ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ЯК ДЖЕРЕЛО АРХІВНОЇ СПРАВИ ПОЧАТКУ ХХ СТ. У РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ КИЇВЩИНИ

Ф. І. Ленченко, к. і. н.
м. Київ, Україна

Важливим питанням сучасної історії кооперативного руху в Україні є дослідження місця і ролі періодичних видань. Серед місцевих та крайових періодичних видань, які видавалися безпосередньо в губерніях Наддніпрянської України були «Сплотчина», «Муравейник–Комашня», «Наше дело», «Наша кооперація» (Київ), «Справочный листок Подольского общества сельскохозяйствен-

ной промисленности» (Вінниця, Подільська губ.), «Світова Зірниця» (1906–1910 рр. – Подільська губ.; 1911–1917 рр. з перервою – м. Київ), «Южно-Русская сельскохозяйственная газета», «Мир труда», «Южно-Русский потребитель» (Харків), «Хуторянин» (Полтава), «Вестник Золотоношского сельскохозяйственного общества» (Золотоноша, Полтавська губ.), «Лохвицкое слово» (Лохвиця, Полтавська губ.), «Константиноградские сельскохозяйственные известия» (Костянтиноград), «Труд» (Зіньків, Полтавська губ.), «Селянин» (Чернігів), «Записки», «Южный кооператор» (Одеса, Херсонська губ.) та ін. [1, с. 110].

До появи спеціалізованих кооперативних видань, у ролі носія досвіду і знань про кооперацію значною мірою виступала «некооперативна» періодика, у першу чергу, газети і журнали, що видавалися у Київській губернії з другої половини XIX ст.: «Киевские губернские ведомости», «Киевский телеграф» (виходив у 1859–1876 рр.; «Киевлянин» (виходив у 1864–1919 рр.), «Паравоз» (виходив у 1869–1870 рр.), «Киевский вестник» та ін.

Велику роль у розвитку споживчої кооперації краю відіграв перший україномовний кооперативний часопис «Світова Зірниця», що виходив з 1906 р. у Могилеві-Подільському, з грудня 1908 р. у с. Пеньківці, а з 1911–1917 рр. з перервами видавався у Києві. У 1906 р. в Києві почала виходити україномовна газета «Рада» та у 1909 р. кооперативний журнал «Наше дело». Саме через журнал «Наше дело» члени бюро Спілки споживчих товариств Київської губернії, кооперативні та земські діячі інформували споживчі товариства про діяльність Спілки.

Значну роль у підготовці фахівців та у виховній роботі серед працівників і членів кооперативних організацій відігравав місячник «Слово». Він мав окремий кооперативний відділ під назвою «Гуртом». Багато уваги кооперативним проблемам присвячувала «Рілля».

Важливим кроком щодо розвитку кооперативної періодики стало заснування у вересні 1912 р. товариства «на вірі» (організації без реєстрації статуту) «Наша кооперація», метою якого було сприяти розвиткові української кооперативної справи. Товариство існувало три роки (закрилося з початком війни в 1914 р.) і налічувало 150 членів з різних регіонів України та Росії. Воно почало свою діяльність з видання українського щотижневого журналу «Наша кооперація». Перший номер журналу вийшов 25 січня 1913 р. [2, с. 8].

З 1 січня 1914 р. Київська спілка установ дрібного кредиту – Союзбанк в особі головного редактора Х. Барановського почала видавати російською мовою щотижневий кооперативний журнал під назвою «Муравейник–Комашня». До цього, з 1912 по 1913 рр. він видавався під назвою «Комашня». Співробітниками цього періодичного видання були відомі кооператори В. Мельников і П. Доманицький.

У журналі поміщали статті головним чином про діяльність кредитної кооперації. Але також він друкував матеріали про розвиток та проблеми всіх видів кооперативів, давав практичні рекомендації щодо діяльності товариств, розповідав про історію виникнення кращих з них. Майже у кожному номері був розділ «Потребительская кооперація» або розповідь про роботу і кооперативний досвід товариств споживачів, де друкували праці на актуальні теми Д. Коліух, В. Галевич, А. Сербіненко, Т. Добрянський, П. Пожарський. По суті, названий журнал поступово замінив два вищезгадані видання – «Наше дело» та «Наша кооперація». Пізніше, з 1917 по 1919 рр., він знову виходив українською мовою під назвою «Комашня» [3, с. 177].

«Оновлений» у зазначений спосіб «Муравейник–Комашня» друкував матеріали про «життя української кооперації у нових умовах». Навколо нього гуртувалися відомі українські кооператори. З ініціативи М. Левитського і Х. Барановського, 25 березня 1916 р. представники всіх кооперативних спілок у Києві відсвяткували День кооперації – перше кооперативне свято у Наддніпрянській Україні. А журнал «Муравейник» надрукував замітку П. Костенка про проведення цього свята.

У 1916 р. Х. Барановський на сторінках «Муравейника» почав друкувати матеріали з історії кооперації України, присвячені 50-річному її ювілею. Журнал оголосив конкурс на краще дослідження з історії кооперативного руху «Півдня Росії». Організатори конкурсу зазначали: «Пам'ятник п'ятдесятиріччя кооперації має будуватися всіма» [4, с. 339]. Питання святкування ювілею набуло «загальнокооперативного» характеру. 6 жовтня 1916 р. «Муравейник» писав: «півстоліття тому було кинуте у наш народ перше зерно кооперативної самодіяльності... Тепер кооперативна пустеля оживилась, зацвіла. Рух став народним». Українські кооператори активно долучилися до циклу публікацій у періодичних виданнях про минуле і сучасне кооперативного руху. Так, Х. Барановський помістив цикл нарисів «О тех,

кого уже нет». Роботи були присвячені пам'яті видатних діячів кооперації – М. Балліну, В. Доманицькому, Й. Юркевичу. У цьому ж номері було надруковано нарис П. Пожарського (Якова Крайового) «Полвека кооперативного движения на юге России», який, за рішенням компетентної конкурсної комісії, одержав першу премію.

Майже у кожному випуску цього авторитетного журналу найактивніші кооператори, такі як Д. Коліух, В. Галевич та А. Сербіненко, зверталися до своїх колег із відповідними закликами, на зразок такого: «Скоріше, товариші кооператори, пробуджуйтесь, пора вже взятися за справу – тільки ми самі, і ніхто інший, зуміємо допомогти собі». Розкриваючи значення кооперативної періодики у розбудові споживчої кооперації Київщини, слід згадати про пропаганду співпраці між кооперативами різних видів. Так, Х. Барановський роз'яснював, що там, де вже є кредитне або ощадно-позичкове товариство, повинно бути і споживче, яке у такий спосіб може розраховувати на доступні кредити від сусідніх кооперативів.

Характеристика кооперативної періодики, що на початку ХХ ст. видавалася у Києві, була б неповною, якщо залишити поза увагою часопис «Сплотчина». Передусім, слід зазначити, що журнал виходив з 1909 р. у Петербурзі. А у період з 1912 і майже до кінця 1915 р. він видавався у Києві (за адресою вул. Велика Підвальна, 2), пізніше у Феодосії. За даними відомого сучасного дослідника кооперативного руху І. Фаренія, ідеологічна спрямованість «Сплотчини» співпадала «...по суті з кооперативними поглядами самого Олександра Олександровича Беретті». А «кооперація, за словами журналу..., які очевидно належать самому Беретті, – це нова «форма господарського життя» і являє собою «явище антикапіталістичне, оскільки... веде людей до добробуту, звільняє їх від необхідності ставати рабами капіталістів» [5, с. 118].

Підсумовуючи значення місця і ролі періодичних видань початку ХХ ст., слід констатувати, що вона відіграла важливу роль у розвитку кооперативного руху Київської губернії, популяризації ідеї споживчої кооперації. На сторінках преси Київської губернії друкувалися матеріали відомих кооператорів краю, обговорювалися актуальні проблеми, відображалася динаміка розвитку кооперації регіону, здійснювалася пропаганда ідеї спілкового будівництва та соціально-економічної місії споживчої кооперації.

Список використаних джерел

1. Нестуля О. О. Розбудова споживчої кооперації Наддніпрянської України (кінець XIX–початок XX ст.) / О. О. Нестуля, А. О. Пантелеймоненко // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Вип. 9. – С. 105–122.
2. Дзенгелівське ощадно-позичкове товариство // Наша кооперація. – 1913. – № 1–3. – С. 8.
3. Коліух Д. До товаришів кооператорів / Д. Коліух // Муравейник–Комашня. – 1916. – № 6. – С. 177.
4. Барановський Х. А. Звернення / Х. А. Барановський // Муравейник–Комашня. – 1916. – № 21–22. – С. 339–346.
5. Фареній І. А. Національні цінності в ідеологічних засадах кооперативного руху в Наддніпрянській Україні на початку XX ст. / І. А. Фареній // Вісник Львівської комерційної академії. – Серія Гуманітарні науки. – Львів : ЛКА, 2009. – Вип. 8. – С. 115–125.

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ РОБОТИ З КОРИСТУВАЧАМИ ЮНАЦЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ

Ю. О. Комлик, ст. викладач

*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава, Україна*

Новітній етап розвитку цивілізації характеризується дедалі більшою інформатизацією, що зумовлює необхідність повного забезпечення когнітивних потреб людства. Реалізуючи концепцію інформаційного суспільства в наш час бібліотеки займають одну з головних позицій серед постачальників інформаційних послуг. «Бібліотека на сьогодні виконує особливу місію – забезпечує читачам оперативний доступ до інформаційних ресурсів і одночасно є центром виховання інформаційної культури» [1, с. 3], зокрема молоді.

Вимоги до бібліотеки як до сучасного інформаційного й комунікативного центру стають усе більш складними і потребують уведення інновацій (нових напрямків роботи). Інноваційна діяльність – один із пріоритетів у діяльності бібліотеки, метою якого є пошук, оцінка, розроблення та впровадження бібліотечних нововведень. «Бібліотечні інновації можна поділити на: продуктні, управлінські і технологічні. Продуктні – це удосконалення та освоєння нових бібліотечних послуг і розширення їх